

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Vilken utmaning eller vilka behov syftar projektet till att bidra till att lösa/uppfylla? Koppla till utvecklingsområden i familjen Helsingborgs utvecklingsplan 2024-2027

Bibliotek handlar idag mycket om logistik. Böcker flyttar på sig och vi i Bibliotek Familjen Helsingborg (BFH) har en stor sorteringsmaskin på Helsingborgs Stadsbibliotek som servar hela familjens logistikbehov. Vi kollar just nu på att vidareutveckla logistiken och se hur vi bäst kan ge service till alla våra användare.

Böckerna i transporterna idag hanteras en och en. Varje bok behöver handpåläggning när den har kommit fram till det bibliotek där den ska vara och varje reserverad bok som ska till en användare får ett A4-papper utskrivet och satt i boken så användarna kan hitta dem. Detta innebär att det är många lyft och repetitiva rörelser för personalen som ska hantera dessa böcker varje dag. Det cirkulerar ungefär 2500 böcker dagligen via Helsingborgs Bibliotek som ska någonstans inom Familjen Helsingborg.

Utbudet på hyllorna på biblioteken är idag statiska. En bok har ett hembibliotek där den står tills den blir reserverad eller utlånad, och när den lämnas tillbaka så skickas den hem igen. Detta leder till flera transporter som inte hade behövts.

Vi vill titta på ett logistiksystem som heter Intelligent Material Management System (IMMS). Det ger både oss som jobbar inom verksamheten och våra besökare fördelar. Systemet kommer potentiellt ge oss effektivare användning av våra lokaler, arbetsmiljöförbättringar för personal och en ökad livskvalité för våra invånare som får en mer levande samling på biblioteket.

IMMS har en funktionalitet för att återlämna böcker i ”batch” så de hanteras per låda istället som då innehåller ca 33 böcker per låda. Detta hjälper med denna problematik otroligt mycket och sparar mycket arbetstid och kopplar direkt till utvecklingsområdet inre effektivitet inom Familjen Helsingborg där vi ska bli effektivare hur vi jobbar. Denna del av systemet gör även att vi kan ställa upp reservationer utan behov av att sätta papper i varje bok vilket sparar både på miljön och på handleder.

IMMS har även en funktion som gör att när böcker från en viss kategori skickas ut så skickar den nya böcker av den kategorin till biblioteket. Till exempel, om en användare lånar ett gäng trädgårdsböcker nu på försommaren så kommer systemet märka det och skicka nya böcker till biblioteket. Det innebär att när användare då kommer in i biblioteket så ser de nya böcker på hyllorna när saker lånas ut. Detta leder till en stor förbättring av invånarna i Familjen Helsingborgs livskvalitet.

Det finns ytterligare förbättringar med hjälp av systemet som vi ser hade kunnat vara en fördel. Systemet kan agera stöd i hur vi hanterar våra samlingar i stort, till exempel med att ge oss bättre underlag för hur böcker lånas ut och vilka böcker vi kanske inte längre ska ha kvar i våra samlingar. Systemet har även funktioner för att kunna flytta det vi kallar ”Hyllvärmare” som är böcker som bara står stilla. Dessa böcker kan systemet flagga så vi flyttar på dem så kanske de lånas ut när de står någon annans stans.

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Det finns också en funktionalitet för så kallad "kaotisk uppställning" som gör att vi mycket effektivare kan använda våra magasin som vi har idag för att lagra böcker. Det är enkelt förklarat ett system som gör att vi kan packa alla hyllorna och fortfarande ha koll på var medierna står vilket vi inte kan idag. Systemet ger oss en mycket större kontroll var medier står och gör det därmed enklare att hitta dem. En utredning som gjordes på just den funktionaliteten i Köpenhamn visade att tiden det tog att hitta en bok efter systemet infördes sjönk med 70%.

Vad ska genomföras i projektet (i punktform)

- Vi anser att en förstudie för detta är väldigt viktigt för vår verksamhetsutveckling. IMMS vara eller icke vara inom samarbetet kommer att forma logistiken och framtiden för samarbetet med avseende på flera aspekter. Ett införande hade till exempel lett till ett mycket tätare samarbete vad gäller inköp och medieförsörjning.
- Systemet används idag med fördel i flera kommuner i Sverige och världen men inget kommunsamarbete använder systemet idag. Därför behövs en gedigen förstudie för att titta på om det är möjligt för BFH att skaffa IMMS för att få alla förbättringar som kommer med systemet, och vilka kostnader eller uppoffringar det hade medfört.
- En förstudie kommer att genomföras under våren men bara för Helsingborg Stads räkning. Denna kommer sedan ligga till grund för det fortsatta arbetet i BFH.
- Första steget är att ta in personer från andra kommuner inom samarbetet, kanske en från en stor som Landskrona eller Ängelholm och en från de mindre, som kan komma med sina perspektiv
- Studiebesök är en viktig del av projektet. Det finns tre bibliotek vi hade velat besöka:
 - Helsingfors, för de har ett liknande kommunsamarbete som oss men de har inte systemet i hela samarbetet. Att besöka och se deras hantering och för/nackdelar hade gett oss mycket insikter.
 - Århus och Köpenhamn är två av de bibliotek som har haft IMMS längst och där finns mycket information och inspiration att hitta för att se hur de har anpassat lokal och arbetssätt för att hantera systemet. Förhoppningsvis har de även utrett vilka effekter systemet har fått för både deras användare och deras personal.
- Undersökning av transportlösningar då dagens transporter inte hade kunnat tillgodose de behov som systemet hade behövt.
- Undersökning av hur medier ska köpas in. IMMS rekommenderar en central inköpsorganisation och det sker idag ett visst samarbete med inköp mellan kommunerna i vad som ska köpas in. På grund av att många kommuner potentiellt ska ingå så behöver detta undersökas i och med att varje kommun har en egen politisk styrning, budgetpost och så vidare.

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Vilka effekter ska uppnås med projektet och vem är målgrupp för dessa effekter?

- Effekten blir ett underlag för beslut ifall Bibliotek Familjen Helsingborg ska skaffa IMMS-systemet (eller motsvarande). De potentiella effekter vi kan se av ett logistiksystem och anledningen att vi vill utreda är följande som vi fått från kommuner som redan har systemet:
 - Bättre användning av våra lokaler och magasin då systemet möjliggör effektivare och mer platsbesparande förvaring av böcker
 - Ett tätare samarbete inom Bibliotek Familjen Helsingborg vilket gör oss starkare
 - Ett bokbestånd som rör sig och ökar våra medieutlån, vilket ger ökad livskvalité för våra invånare
 - Effektiviserar hantering av böcker och ger mer tid till kvalificerade arbetsuppgifter
 - Möjliggör att biblioteken inom FH på ett bättre sätt kan få överblick över mediebeståndet, behoven hos våra användare, och använda våra mediabudgetar mer resurseffektivt.
 - Ett bestånd som flyter runt i de olika kommunerna gör att besökare möts av olika böcker varje gång de besöker biblioteket. Detta gör att fler kommer vilja besöka biblioteken för de inte möts av samma böcker varje gång.
- I och med att Bibliotek Familjen Helsingborg är ett av de äldsta och mest genomarbetade samarbeten och nätverk inom Familjen Helsingborg så kommer mervärdet för alla elva kommuner att bli den förbättring som vi se här.
- Det är inte tvunget att hela samarbetet väljer att ingå i systemet utan kommuner kan välja att delta.

Om projektet är tänkt att efter projekttidens slut bli en del av ordinarie verksamhet; vilken verksamhet/förvaltning är tänkt att ansvara för implementering och budget?

Det blir en projektgrupp som får i ansvar att upphandla och sen implementera systemet ifall chefsgruppen i BFH bestämmer att de vill ha systemet. Bibliotek Familjen Helsingborg har ett otroligt väl genomarbetat samarbete där det redan sker väldigt mycket arbete över kommungränserna för att se till att vårt samarbete flyter på smidigt. Sannolikt är att Helsingborgs Bibliotek tar ett lite större ansvar för vi är en större verksamhet och har lite mer utrymme att driva projekt än vissa andra, men hela samarbetet kommer att vara inkluderat. Budgeten kommer landa på hela samarbetet.

Enkel organisationsbild och beskrivning där bekräftat deltagande kommuner, styrgrupp, projektledning, ansvar för ekonomi och koppling till kunskapsnätverk beskrivs. Alla angivna parter ska vara informerade och vilja medverka

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Projektledare: Love Sjögren Alpha från Helsingborgs Bibliotek

Projektmedlemmar: Har inte ännu letat fram personer, för vi avvaktar för att se om vi får pengar. Det finns personer som har uttryckt intresse att ingå redan, så detta kommer inte att vara ett problem. Vi kommer att gå ut i våra gemensamma kanaler för att rekrytera människor. Planerat för totalt 4 personer inklusive projektledare.

Styrgrupp: Karin Ahlstedt, bibliotekschef i Helsingborg Stad och Nanna Ekman Lindström, avdelningschef för Digbib/Media i Helsingborg (den avdelningen med ansvar för allt digitalt på biblioteket inklusive system, och media).

Projektagare: BFHs Chefsgrupp (alla elva bibliotekschefer i Familjen Helsingborg)

Ansvar för ekonomi: Helsingborgs Bibliotek

Som tidigare nämnt så är BFH ett otroligt väl fungerande samarbete inom Familjen Helsingborg och detta är förankrat hos alla elva bibliotekschefer. Vi arbetar redan idag för att alla bibliotek i alla kommuner ska uppfatta deras bibliotek som "ett bibliotek" oavsett vilket bibliotek i Familjen de går in på. Det är samma lånekort, samma regler och samma avtal.

Enkel tidplan med huvudaktiviteter i tabell eller processbild

Innan projektet startar kommer kontakt göras för att kunna göra studiebesök under hösten.

2025 Q2 Projektstart efter sommaren

2025 Q3 Tre studiebesök, ett i Helsingfors, ett i Århus och ett i Köpenhamn för att diskutera systemet och allt från planering till om det har gjorts analyser av effekterna.

2025 Q4 Analys av potentiella problem och fördelar med införandet. Titt på gemensamma inköp samt transporter.

2026 Q1 Projektet avslutas med en slutrapport som skrivs

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Enkel ekonomisk plan som redogör för vilka medel som äskas och vad dessa medel kommer att användas till. Även eventuell redovisning av ytterligare medel, det vill säga i händelse av att medel har sökts från ytterligare aktör utöver Familjen Helsingborg

Det finns två viktiga poster i budgeten där vi behöver medel. Det är dels vikarietimmar för att kunna delta i projektet, dels är det pengar till två till tre studiebesök. Studiebesöket i Köpenhamn går att göra över dagen och kostar därför inte mycket.

Vi i BFH bidrar både med en intern projektledare som kommer lägga en halvtidstjänst på att projektleda projektet och 8h i veckan från övriga projektmedlemmar. Vanligtvis så är vikarie 4h per projektdeltagare i veckan av gör att de kan bidra med 8h i veckan med arbetstid. Dessa vikarietimmar är viktigast då det gör att bibliotekarier i mindre kommuner också kommer ha möjlighet att delta i projektet.

Nedans finns uträkningarna för studiebesök för 4 personer samt vikarietimmarna som kommer behövas i projektet.

Studiebesök Helsinki:

Flyg till Helsinki ~6700:-

Hotell Helsinki ~1200:-/natt/person

2 nätter 4 personer = $1200 * 2 * 4 = 9600$

Vikarietimmar en veckas arbete = $14h * 400 * 4 = 22400$

Totalt = 38700

Studiebesök Århus

Tågresa till Århus = 300 till Köpenhamn och 500 från Köpenhamn till Århus och sen tillbaka

$300 + 500 * 2 * 2 * 4 = 12800$

~1500/natt/person

1 nätter 4 personer = $1500 * 1 * 4 = 6000$

Vikarietimmar en veckas arbete = $14h * 400 * 4 = 22400$

Totalt: 34800

Studiebesök Köpenhamn

Tur-retur biljett Helsingborg – Köpenhamn = $490 * 4 = 1960$

Vikarietimmar för en dags arbete = $3h * 400 * 4 = 3600$

Totalt: 5560

Vikarietimmar resten av tiden

Vikarietimmar 4h/v för 4 personer = $4 * 4 * 400 * 26 = 166400$

Förstudie för att undersöka ett förbättrat utnyttjande av bibliotekets bokbestånd med hjälp av IMMS

Vikarietimmarna är räknade på ett halvårs arbete.

Totala summan är då 251 850: -, där den större delen kommer gå till vikarietimmar för att få loss arbetskraft och resten till studiebesök. BFH bidrar med en intern projektledare som kommer jobba halvtid med projektet. Detta gör också att resultaten av projektet lever kvar i verksamheten på ett sätt som inte sker vid en projektanställd projektledare, och att vi kan starta direkt utan att en extern projektledare behöver rekryteras.

Beskriv hur ni själva och hur styrelsen ska kunna följa utvecklingen av projektets insatser, genom aktiviteter och effekter.

Kontinuerlig uppföljning kommer ske mellan projektägare och styrgrupp

Uppföljning sker till projektägare en gång varannan månad

Det kommer även ske uppföljning mellan projektledare och sekretariatet för Familjen Helsingborg.

En projektrapport som presenteras för styrelsen skrivs fram i Q1 2026.

Vilka är de största utmaningarna/hindren/riskerna för projektet och hur hanteras de inom ramen för projektet

Största utmaningen skulle vara att få till att studiebesöken på ett bra sätt, men det finns gott om tid. Det finns kontakt med personer i Helsingfors, Köpenhamn och Århus redan för att se när det går att komma på besök. Ett annat hinder hade varit arbetstid, men det parerar vi i budgeten med att ha timvikarier för både studiebesöken och viss del av arbetstiden.

Vilken kommun ansvarar för projektet? Vem är kontaktperson för projektet och vad är hens kontaktuppgifter (e-post och telefonnummer)?

Helsingborg Stad ansvarar för projektet. Kontaktperson är Love Sjögren Alpha på Helsingborgs Bibliotek, e-post är love.sjogrenalpha@helsingborg.se och telefonnummer är 0708165860